

किमनेनकौशलेनेत्यतआह यदिति इहलोकेकुर्वतोयन्निष्कामंकर्मतत्पाचीनकर्मणानाशकं नहिकर्मणासर्वकर्मोच्छेदोस्तीत्यर्थः किंतुतदुभयंइहजन्मनिपूर्वजन्मनिचकृतंकर्मतस्यविदुषःप्रियमप्रियंवा
 नजनयतीत्यतोविद्यासंपादनीयेतिभावः नैनंकृताकृतेतपतः नलिप्यतेकर्मणापापकेनेत्यादिश्रुतिभ्यः ॥ १४ ॥ इतिशां०मो०नै०भा०एकोनपंचाशदधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २४९ ॥ ॥५॥
 विद्याप्रापकंधर्मपृच्छति यस्मादिति ॥ १ ॥ अश्वमेधादिर्माभूदितिनिवृत्तिधर्मलक्षणायाह विशिष्टमिति ॥ २ ॥ निष्पत्तिष्णूनिनिष्पत्तनशीलानिसंनियम्यैकाग्र्यंकुर्यादितिसंबंधः ॥ ३ ॥ ४ ॥ बहुचि
 यत्करोत्यनभिसंधिपूर्वकंतच्चनिर्णुदतियत्पुराकृतं ॥ नप्रियंतदुभयंनचाप्रियंतस्यतज्जनयतीहकुर्वतः ॥ १४ ॥ इतिश्रीमहाभारतेशांति०मोक्ष०श्रुकानुप्रभे
 एकोनपंचाशदधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २४९ ॥ ॥५॥ शुकउवाच यस्माद्धर्मात्परोधर्मोविद्यतेनेहकश्चन ॥ योविशिष्टश्चधर्मैभ्यस्तंभ
 वाप्नव्रवीतुमे ॥ १ ॥ व्यासउवाच धर्मतेसंप्रवक्ष्यामिपुराणमृषिभिःकृतं ॥ विशिष्टंसर्वधर्मैभ्यस्तमिहैकमनाःशृणु ॥ २ ॥ इंद्रियाणिप्रमाथीनिबुद्ध्यासं
 यम्ययत्नतः ॥ सर्वतोनिष्पत्तिष्णूनिपितावालानिवात्मजान् ॥ ३ ॥ मनसश्चेंद्रियाणांचाप्यैकाग्र्यंपरमंतपः ॥ तज्ज्यायःसर्वधर्मैभ्यःसधर्मःपरउच्यते ॥ ४ ॥ ता
 निसर्वाणिसंधायमनःषष्ठानिमेधया ॥ आत्मतत्सद्वासीतबहुचिंत्यमचिंतयन् ॥ ५ ॥ गोचरेभ्योनिवृत्तानियदास्थास्यंतिवेश्मनि ॥ तदात्वमात्मनात्मानंप
 रंद्रक्ष्यसिशाश्वतं ॥ ६ ॥ सर्वात्मानंमहात्मानंविधूममिवपावकं ॥ तंपश्यंतिमहात्मानोब्राह्मणायेमनीषिणः ॥ ७ ॥ यथापुष्पफलोपेतोबहुशाखोमहाद्रुमः ॥
 आत्मनोनाभिजानीतेक्वमेपुष्पंक्वमेफलं ॥ ८ ॥ एवमात्मानजानीतेक्वगमिष्येकुतस्त्वहं ॥ अन्योत्थत्रांतरात्मास्तियःसर्वमनुपश्यति ॥ ९ ॥ ज्ञानदीपेनदीपेनप
 श्यत्यात्मानमात्मनि ॥ दृष्ट्वात्वमात्मनात्मानंनिरात्माभवसर्ववित् ॥ १० ॥ विमुक्तःसर्वपापेभ्योमुक्तत्वचइवोरगः ॥ परांबुद्धिमवाप्येहविपाप्माविगतज्वरः ॥
 ॥ ११ ॥ सर्वतःस्रोतसंघोरांनदींलोकप्रवाहिनीं ॥ पंचेंद्रियग्राहवतींमनःसंकल्परोधसं ॥ १२ ॥ लोभमोहतृणच्छन्नांकामक्रोधसरीस्त्पां ॥ सत्यतीर्थानृतक्षो
 भांक्रोधपंकांसरिद्धरां ॥ १३ ॥ अव्यक्तप्रभवांशीघ्रांदुस्तरामकृतात्मभिः ॥ प्रतरस्वनदींबुद्ध्याकामग्राहसमाकुलां ॥ १४ ॥ संसारसागरगमांयोनिपातालदु
 स्तरां ॥ आत्मकर्मोद्भवांतातजिह्वावतींदुरासदां ॥ १५ ॥ यांतरंतिकृतप्रज्ञाधृतिमंतोमनीषिणः ॥ तांतीर्णःसर्वतोमुक्तोविधृतात्मात्मविच्छुचिः ॥ १६ ॥
 तंत्रिपुटीं ॥ ५ ॥ गोचरेभ्योबाह्याभ्यंतरविषयेभ्यः वेदमनिपरस्मिन्ब्रह्मणिसर्वाधिष्ठाने ॥ ६ ॥ विधूममिवनिरुपाधि ब्राह्मणाःब्रह्मविदः ॥ ७ ॥ ८ ॥ आत्माबुद्धिरचेतनत्वादृक्षवत् सर्वबुद्ध्यादिकं ॥ ९ ॥
 ज्ञानदीपेनब्रह्माकारांतःकरणवत्त्या आत्मानंब्रह्म आत्मनिदेहे आत्मनेतिपाठेआत्मनाज्ञानदीपेनेतिसामानाधिकरण्यं निरात्मानिरुपाधिः ॥ १० ॥ विपाप्मेतिदेहांतरसंबंधनिरासः विगतज्वरइतिजीवन्मु
 क्तिसुखवान् ॥ ११ ॥ सर्वतःस्रोतसंअनेकधाप्रवहंतीं नदींसंसारनदीं लोकान्वाहयंतीं रोधस्तीरं ॥ १२ ॥ १३ ॥ बुद्ध्याज्ञानेन ॥ १४ ॥ योनिर्वासना ॥ १५ ॥ १६ ॥